

Hur firades julen i ett hantverkarhem i Halmstad i slutet av 1800-talet?

Hur firades julen i ett hantverkarhem i Halmstad i slutet av 1800-talet? En del seder är välbekanta även för oss på 2000-talet. På julbordet framdukades till exempel gröt, skinka och lutfisk. Julklappar fanns på den tiden också men jultomten hade ännu inte gjort entré i Halmstadhemmen. Författare till hågkomsterna är Ernst Wigforss som var socialdemokratisk politiker och mångårig finansminister, bland annat under andra världskriget. Han

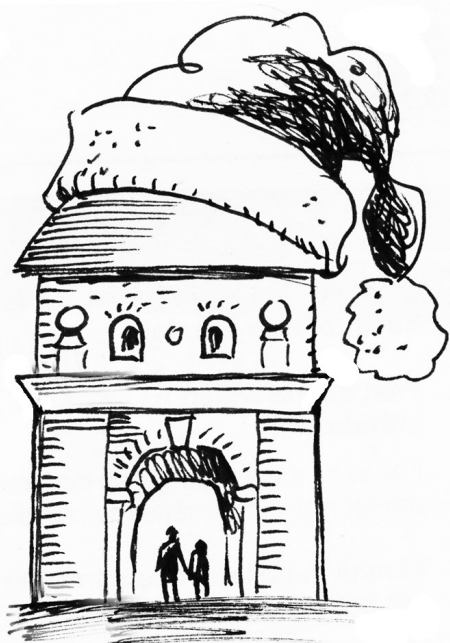
föddes 1881 och växte upp på Klammerdammsgatan där hans far målarmästare med en egen verkstad.

På 1950-talet nedtecknade Wigforss sina minnen. Berättelsen om julfirandet har vi hämtat ur memoarernas första del från 1954.

Julfirandet hade ju börjat redan tidigare på dagen, med doppet i grytan. Egentligen hade det roliga för oss barn börjat långt tidigare, under alla förberedelserna. Jag ska inte uppehålla mej vid

det som måste ha varit allmänna sedvänjor. Dit hör väl allt stöket med julmaten, julgranen som kläddes på julfestens förmiddag, kanske t. o. m. att senapen stöttes, också på förmiddagen, av far i en mortel. Det var till julkorven och skinkan. Till lutfisken hade vi aldrig senapssås, bara mjölksås. Mycket peppar och salt förstås. En halv gris tycks ofta ha gått in i förrådet för julen. Längre talade man om det året, då allt fläsket blivit oätbart. Grisen hade fötts

fortsättning på nästa sida....

Ge bort ett medlemskap i julklapp!

Kom till Akademibokhandeln, Storgatan 28-30 och träffa styrelsen för Gamla Halmstad.

Inför julen har vi ett mycket bra erbjudande. Ny medlem får ett medlemskap och årsbok 2019 och även en äldre årsbok för endast 175 kr.

Följande dagar är vi på plats
Lördag 14/12 kl. 11.00-14.00
Söndag 15/12 kl. 12.00-15.00
Lördag 21/12 kl. 11.00-14.00
Söndag 22/12 kl. 12.00-15.00

upp med sill. Risgröten kokad i mjölk, jag misstänker med tillsats av grädde eller t. o. m. smör, var en ren läckerhet. När vi kom hem från kyrkan julafton, var kaffebordet dukat. Eller rättare sagt det var sed, att vi kunde välja mellan kaffe och te. Jag minns inte om någon valde teet, för det var en alldeles sällsynt dryck hemma, och jag fick aldrig reda på varifrån seden med valfriheten julafton hade kommit. Kaffet var älskat. Det köptes – kanske oftast de tidigare åren – rått, och mor rostade det på en stekpanna i spisen. Vi hade i regel

stora koppar, en tid för morronkaffet nästan så stora som små skålar.

Det vanliga doppet var vetebullar, runda eller avlånga, som kostade två öre, eller skorpor för ett öre. Småbröd av finare slag kom ju vid högtidligare tillfällen. Det var till eftermiddagskaffet. Morron och frukost fick vi smörgåsar, liksom överhuvudtaget då vi kom in och var hungriga. Med smör, smult eller sirap såsom förut är skrivet.

Efter julaftonskaffet läste far ett stycke ur bibeln, den stora boken med tjocka pärmar i guldtryck, två band

med Dorés teckningar, medan vi barn väntade på att utdelningen av julklapparna skulle komma. Hur länge seden med bibelläsningen vidhölls, vågar jag inte bestämt säga. I alla händelser tills jag var uppe i övergångsåldern.

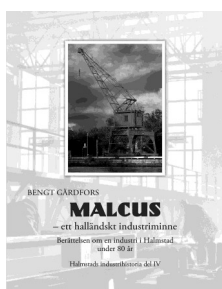
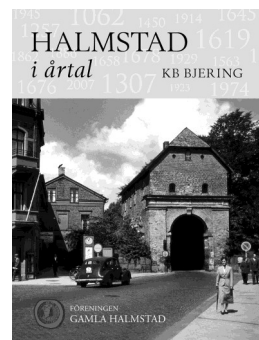
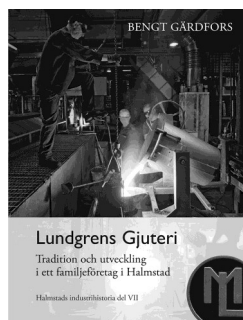
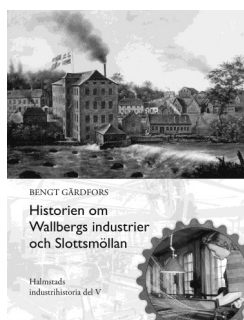
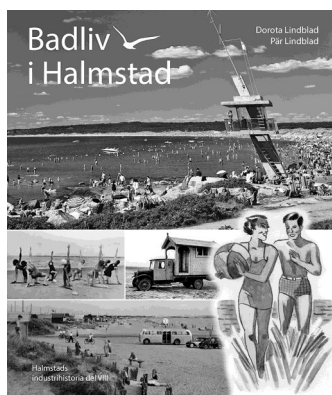
Efter fisken och gröten kom ännu en egendomlig sed. Vi fick inte bara klenäter utan också ett glas vin. Det var den enda gång på året något sådant förekom.

Böcker att önska sig eller ge bort

Gamla Halmstad har ett rikt utbud av
böcker om stadens historia.

Köp dem på vårt kansli eller i bokhandeln.

På Arkivens dag den 9 november visade Gamla Halmstad tre filmer om Lion Ferrys färjor i Halmstad. Nästa år är det 60 år sedan den första färjan Prins Bertil för första gången anlände till färjeläget på söder. Många av åskådarna kände igen sig och såg kända ansikten på filmerna vilket gör det extra roligt att visa film. Vid invigningen 1960 uppskattade man att det var 35 000 personer som hade samlats vid färjeläget för att se Prins Bertil anlända. Vi skall vara tacksamma för att Calle Holmström som en del av sin anställning på Halmstad stad fick möjlighet att filma så många händelser i Halmstad och att filmerna är bevarade hos Gamla Halmstad. I februari återupptas färjetrafiken till Grenå, Stena Line har förhoppningar om att det skall bli mycket passagerartrafik på linjen vilket skulle innebära att många danska besökare kommer till Halmstad. Då gäller det att Halmstad stad är redo att ta hand om dem och se till att det finns aktiviteter och sevärdheter som lockar dem. Att lyfta fram de kopplingar till Danmark som finns borde vara intressant för besökarna. Halland var ju en

del av Danmark fram till 1645. Årsboken handlar i år en hel del om jubileum. Årets stora jubileum är så klart att Halmstad slott fyller 400 år. Det skildras i flera artiklar där vi skriver om kungar och drottningar men också om de halmstadbor som byggde och underhöll slottet. Ett annat jubileum

Ordföranden har ordet

som inte uppmärksammats så mycket är att det är 90 år sedan den stora Halmstadsutställningen avhölls 1929. Det var en tid med många industri och hantverksutställningar runt om i Sverige och Halmstad stad ville vara med och locka besökare till staden med hjälp av en stor utställning. Det kan man läsa om i Årsboken.

Gamla Halmstad kommer som vanligt att stå i Akademibokhandeln under helgerna i december för att värva medlemmar. Det är en viktig månad för oss då vi vet att många blir medlemmar då de ser den nya årsboken och samtidigt får ett erbjudande med en extra årsbok. Kom gärna och prata med oss när ni är i stan eller köp ett medlemskap att ge bort i julkapp till en släkting eller vän.

Sven Johansson

Årsmöte med föredrag

*Gamla Halmstads
ordförande Sven
Johansson och kvällens
föredrags hållare
Johanna Petersson.
Foto: Daniel Borgman*

Föreningen Gamla Halmstads årsmöte 2019 ägde rum på tisdagskvällen 22 oktober, som vanligt i Immanuelskyrkan på Strandgatan 20. Det var stor uppslutning och omkring 200 mötesdeltagare hade tagit plats i kyrksalen när årsmötet öppnades.

Till mötesordförande valdes Ann-Charlotte Westlund, som med stor rutin och säker hand ledde årsmötesförhandlingarna. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret och omvaldes i sin helhet. Även valberedningen, med Ingegerd Sahlström som sammankallande, omvaldes i sin helhet. Till föreningsrevisor omvaldes Bo-Lennart Nilsson och som ny revisorssuppleant valdes Rose-Marie

Edlund. Årsmötet beslutade även, på styrelsens förslag, om en höjning av årsavgiften med 25 kronor, från och med verksamhetsåret 2020-21, för att möta de ökade kostnader som det medför att fortsätta producera en årsbok av hög kvalitet. Föreningens ordförande Sven Johansson fick också tillfälle att berätta om styrelsens planer för det kommande verksamhetsåret.

Efter årsmötet lämnades ordet över till kvällens gästföreläsare, Johanna Petersson från Kultur i Halland, som i sitt föredrag "Drottningarna på Halmstads slott" bjöd publiken på intressanta och spännande, och för många säkert okända, historier om de fyra drottningar (Anna Katarina, Kristina,

Hedvig Eleonora och Ulrika Eleonora) som besökte Halmstad och slottet under det dramatiska 1600-talet.

Föredraget är även sammanställt till en artikel som kommer att finnas med i Gamla Halmstads årsbok för 2019.

Före och efter mötet pågick sedvanlig bokförsäljning utanför entrén till kyrksalen. Bland annat såldes böckerna i serien Halmstads industrihistoria till förmånliga priser och det blev en försäljningsrusch av sällan skadat slag. Uppskattade var även de filmbilder från forna tiders Halmstad, som visades i kyrksalen medan publiken anlände.

Text: Peter Björk

Föreningen Gamla Halmstads årsmötesprotokoll 2019-10-22

- § 1 Årsmötets öppnande
Ordförande förklarade mötet öppnat.
- § 2 Godkännande av dagordning
Dagordningen godkändes.
- § 3 Val av mötesordförande och mötessekreterare
Årsmötet valde Ann-Charlotte Westlund till mötesordförande och Ilse Holm till mötessekreterare.
- § 4 Val av justerare tillika rösträknare
Årsmötet utsåg Sven Palmkvist och Gerd Carlsson till justerare tillika rösträknare.
- § 5 Verksamhetsberättelse och bokslut
Årsmötet beslutade att lägga verksamhetsberättelse och bokslut med godkännande till handlingarna.
- § 6 Revisionsberättelse
Årsmötet beslutade att fastställa resultat- och balansräkning enligt årsredovisningen.
- § 7 Ansvarsfrihet för styrelsen för verksamhetsåret 2018-2019
Föreningens revisorer har inkommit med revisionsberättelse vari årsmötet föreslås bevilja styrelsen ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.
Årsmötet beslutade enligt förslaget.
- § 8 Val av ordförande
Valberedningen föreslår omval av Sven Johansson som föreningens ordförande.
Årsmötet beslutade enligt förslaget.
- § 9 Beslut om antal styrelseledamöter
Beslutades att styrelsen skall utgöras av ordförande och nio styrelseledamöter.
- § 10 Val av styrelseledamöter
Valberedningen föreslår omval av Anders Bergenek, Peter Björk, Stefan Gustafsson, Ilse Holm, Christer Harplinger, Kersti Nilsson, Daniel Borgman, Mats Jönsson och Birgitta Tullgren.
Årsmötet beslutade enligt förslaget.
- § 11 Val av revisor och revisorsuppleant
Valberedningen föreslår omval av Bo-Lennart Nilsson som revisor och nyval av Rose-Marie Edlund som revisorsuppleant.
- § 12 Val av valberedning
Årsmötet beslutade utse Ingegerd Sahlström, Ulrika Larsson och Sigge Ohlsson med Ingegerd Sahlström som sammankallande.
- § 13 Val av representanter i Stiftelsen Mellgrenska Huset
Årsmötet beslutade att utse Bo-Lennart Nilsson med Sven Johansson som ersättare.
- § 14 Fastställande av verksamhetsplan med budget för verksamhetsåret 2019/2020
Föreningens ordförande redovisar förslag till verksamhetsplan med budget för verksamhetsåret 2019/2020.
Årsmötet beslutade enligt förslaget.
- § 15 Fastställande av årsavgift för verksamhetsåret 2020/2021
Styrelsen föreslår en höjning av årsavgiften med 25 kr.
Årsmötet beslutade enligt förslaget.
- § 16 Motioner
Inga motioner har inkommit.
- § 17 Övriga frågor
Lasse Ohlsson framförde ett tack och en eloge till styrelsen för det arbete de lagt ner för föreningen. Han föreslog också att staden döper en gata efter Kristina 1, kung Hans drottning.
Föreningens ordförande, Sven Johansson, informerade om en ny aktivitet, ett releasemöte, för att presentera årsboken. Detta är ett samarbete mellan Gamla Halmstad och Facebookgruppen Mitt Halmstad då och nu.
- § 18 Årsmötets avslutande
Ordförande förklarade årsmötet avslutat.
Ann-Charlotte Westlund	Ilse Holm
Mötesordförande	Mötessekreterare
Gerd Carlsson	Sven Palmkvist
Justerare	Justerare

Vi hälsar nya medlemmar hjärtligt välkomna!

Andersson, Annie, Förslöv
Pålsson, Elise, Haverdal
Gustavson, Ann-Charlotte, Steninge

Hallén, Margareta, Steninge
Hultin, Kerstin, Halmstad
Janfalk, Karin, Getinge

Larsson, Irene, Halmstad
Lundgren, Matilda, Oskarström

Hemsidan och Facebook

Vår ambition är att ständigt uppdatera dessa så att innehållet fortlöpande förnyas.

Stödjande medlem

Anhörig till medlem kan bli stödmedlem.
Sätt in 50 kr på bg: 308-5081. Årsbok och Halmstad-Budet erhålles av den anhörige.

HalmstadBudet är ett informationsblad för Föreningen Gamla Halmstads medlemmar.
© Föreningen Gamla Halmstad och respektive författare. Med stöd av Kulturnämnden i Halmstad.
Layout: Christel Ek.

Tryck: Happy Print/HP Marketing i Halmstad AB.
FGH, Fredsgatan 5, 302 46 Hst. Tel: 035-21 40 40.
Hemsida: www.gamlahalmstad.se
E-post: info@gamlahalmstad.se Kansliet är öppet månd- tisd+ torsd-fredag 9-11 och 12.30-14.